

Державна молодіжна політика як важливий напрям діяльності владних інститутів щодо розв'язання проблем молоді в сучасній Україні

(Рецензія на монографію Є.І. Бородіна „Історія формування державної молодіжної політики в Україні (1991–2004 р.): Монографія. – Дніпропетровськ: Герда, 2006. – 472 с.)

Молодь як специфічна соціально-демографічна група суспільства характеризується не лише віковими ознаками, але й місцем, яке вона посідає у соціальній структурі суспільства, особливостями соціального становлення, своїм суспільним призначенням. Саме молоді люди виступають провідником демографічного, соціально-економічного, політичного та духовного поступу, визначальним чинником перетворень, адекватних нарізлим потребам і викликам часу.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. у більшості країн світу політика стосовно молоді стала важливим напрямом діяльності державних органів. У молодій українській державі також немало робиться для формування і реалізації принципово нової державної молодіжної політики. Упродовж 15 років розбудови державності в Україні вона стала одним з найважливіших, пріоритетних і специфічних напрямів діяльності держави і здійснюється в інтересах молодої людини, суспільства, держави з урахуванням можливостей країни, її економічного, соціального, історичного, культурного розвитку та світового досвіду державної підтримки молоді.

У зв'язку із цим великий інтерес становить монографія Є.І. Бородіна, в якій висвітлюється історія формування державної молодіжної політики в незалежній Україні впродовж 1991–2004 рр. В ній розглядається діяльність вищих органів державної влади стосовно створення ювенального законодавства, формування мережі управлінських структур, установ для молоді, різноманітних форм підтримки молодих громадян. Особилву увагу автор приділяє висвітленню ролі державних, політичних, громадських діячів України у створенні національної моделі державної політики у сфері соціального становлення та розвитку молоді.

Структура монографії підпорядкована її меті, завданням і складається з чотирьох розділів. У першому автор робить аналіз основних напрямів та особливостей процесу створення молодіжного законодавства незалежної України, у другому розглядає діяльність Президента України щодо сприяння соціальному становленню та розвитку молоді, у третьому – діяльність Верховної Ради України з питань підтримки молоді, а у четвертому – аналогічну діяльність українського уряду.

Авторові вдалося досягти мети дослідження: молодіжна політика України у вказаний період постає перед нами не тільки як самостійний напрям державної політики, а й цікава й маловідома широкому загалу галузь вітчизняної історичної науки.

Молодіжна політика України постає перед нами як галузь історичної науки. Не дивлячись на те, що до цієї проблематики вже зверталися й відомі політики, й

дослідники (переважно політологи, соціологи, філософи) В. Бебик, М. Головатий, В. Литвин, М. Перепелиця та ін., у цій книзі тема набуває саме історичного вигляду і розглянута з точки зору історичного розвитку Української держави.

Історіографічний аналіз охоплює широкий спектр публікацій з цієї проблематики, які вийшли з друку в Україні та Росії. Історіографічне описання, враховуючи досить обмежені можливості обсягу монографії, проведено автором науково, стисло і нерідко супроводиться обширними коментарями, що відбиває не лише особисту ерудицію Є. І. Бородіна, знання ним предмета дослідження, а й багатьох закулісних подій, які відбувалися під час вироблення тих чи інших державних рішень.

Варто сказати, що Є.І. Бородін, по-суті, започаткував формування джерельної бази з дослідження цієї наукової проблеми, адже появі монографії передували кілька ґрунтовних збірників документів у цій галузі, ним же укладених і прокоментованих. У рецензованому ж виданні, залучено чимало нових, оригінальних й досі не введених до наукового обігу джерел, які зберігаються в архіві Верховної Ради України, Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України, Центральному державному архіві громадських об'єднань України, архіві Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, поточному архіві Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту, поточному архіві Українського інституту соціальних досліджень. Усього в дослідженні використані матеріали понад 500 справ 10 фондів із 7 архівів. Звичайно, можна було використати й більше документів, проте багато матеріалів, потенційно цікавих для дослідника, зберігаються у поточних архівах інших державних установ, але доступ до них утруднений.

За умов відсутності мемуарних джерел з історії формування державної молодіжної політики в Україні, перед автором виникла потреба виявити хоча б деякі елементи подібного характеру в наукових публікаціях. І вони були виявлені. Перевагою монографії є те, що в ній використані згадки щодо проблем формування молодіжної політики в Україні, які належать її творцям – Л. Кравчуку, Л. Кучмі, В. Чорновілу, В. Литвину, А. Толстоухову.

Необхідно відзначити, що Є.І. Бородін не тільки поставив перед ученими й дослідниками нову наукову проблему історичного профілю, а й зробив помітний внесок в її розкриття, визначив тематику подальших наукових досліджень у цій царині.

Вважаємо, що монографія виграла б, якби в ній більше уваги було звернено на питання практичної діяльності державних органів виконавчої влади щодо вирішення найболючіших молодіжних проблем, на співпрацю з громадськими молодіжними організаціями, які в нинішніх умовах є не лише об'єктом, але й активним суб'єктом реалізації державної молодіжної політики.

Проте переконані, що книга й у тій формі, як вона представлена, стане цінним придбанням не лише для науковців, викладачів історії та інших суспільних наук, а й для всіх тих, хто вивчає історію нинішнього новітнього етапу державотворення в Україні на зламі століть.

Балакірєва О.М.,

канд. соціол. наук, заслужений діяч науки і техніки України

Головенько В.А.,

канд. політ. наук, заслужений працівник народної освіти України